

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 319/2021-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ spoločnosti JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Csp 75/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu elektronickou formou 30. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Csp 75/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 319/2021 zo 4. augusta 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie.

3. Zo sťažovateľkou predostretého skutkového stavu a ostatného spisového materiálu vyplýva, že v napadnutom konaní má procesné postavenie žalobcu a žalobou podanou okresnému súdu 24. augusta 2017 (dátum podania žaloby zistil ústavný súd vlastným prieskumom, pozn.) sa domáha určenia, že zmluva o splátkovom úvere č. 5012232928, ktorú uzatvorila zo žalovaným v prvom rade 23. júna 2011, je bezúročná a bez poplatkov, ako aj určenia, že predmetná zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Podanou žalobou sa sťažovateľka súčasne domáha určenia neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorú 29. septembra 2015 medzi sebou uzatvorili žalovaný v prvom rade a žalovaný v druhom rade.

4. Okresný súd v napadnutom konaní rozhodol až po viac ako troch rokoch od začiatku konania, a to rozsudkom č. k. 12 Csp 75/2017 z 2. októbra 2020 (ďalej aj „rozsudok“), ktorým konanie v časti podanej žaloby zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol. Okresný súd súčasne žalovaným voči sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Proti uvedenému rozsudku podala sťažovateľka 6. novembra 2020 odvolanie a v tejto súvislosti akcentuje, že súdny spis sa stále nachádza na okresnom súde, ktorý ani po dobu takmer ôsmich mesiacov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) nie je schopný predložiť spisový materiál na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Napadnuté konanie tak ako celok trvá už viac ako tri roky a desať mesiacov bez toho, aby v právnej veci sťažovateľky bolo právoplatne rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka namieta celkovú dĺžku súdneho konania a osobitne poukazuje na postup okresného súdu, ktorý považuje za neúčelný a nehospodárny. Súčasne zdôrazňuje, že sa stále nachádza v stave právnej neistoty, pretože až právoplatné rozhodnutie súdu určí nároky, ktoré jej proti žalovanému v prvom rade vyplývajú z uzatvorenej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom meritórne rozhodnutie je pre ňu dôležité aj z finančného hľadiska a narastajúcich výdavkov na poskytované právne služby.

6. Vo vzťahu k právnej a skutkovej zložitosti veci sťažovateľka uvádza, že predmetom napadnutého konania je spotrebiteľská určovacia žaloba (bod 3 tohto nálezu, pozn.), ktorá nepatrí do kategórie právne zložitých vecí a predstavuje štandardnú agendu rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Podľa sťažovateľky neprimeraná dĺžka konania nebola vyvolaná správaním jej osoby a rovnako tak ani protistrany, pretože v konaní sú aktívnymi stranami sporu, súdu prvej inštancie poskytli potrebnú súčinnosť, riadne a včas predkladali všetky dôkazy a k predmetu konania sa niekoľkokrát vyjadrili. Sťažovateľka preto akcentuje, že pri posudzovaní otázky existencie zbytočných priesťahov neexistujú v preskúvanom konaní žiadne okolnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu jej osoby.

7. Po uvedení rozporovaného skutkového stavu a vlastného posúdenia kritérií uplatňovaných ústavným súdom pri posudzovaní existencie zbytočných priesťahov v konaní sťažovateľka ústavný súd požiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré odôvodnila najmä celkovou dĺžkou napadnutého konania, ako aj stále navyšujúcimi sa trovami právneho zastúpenia. Následne predniesla rozsiahlu, niekoľkostranovú citáciu judikatúry európskych súdnych autorít vzťahujúcu sa práve na kritéria a spôsob určenia primeraného finančného zadosťučinenia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd vo svojom vyjadrení v celom rozsahu odkázal na priložené vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá uviedla chronológiu úkonov vykonaných v súvislosti s podaným odvolaním sťažovateľky. Z časového rozpisu vyplýva, že okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 12 Csp 75/2017-330 z 2. októbra 2020, proti ktorému podala sťažovateľka 6. novembra 2020 odvolanie a vyšší súdny úradník začal 16. novembra 2020 s realizáciou nevyhnutných procesných úkonov podľa § 373 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), vydal pokyn na doručenie odvolania sťažovateľky protistrane, ktoré súdna kancelária odoslala 27. novembra 2020. Odvolanie sťažovateľky bolo 30. novembra 2020 doručené právnomu zástupcovi žalovaného v druhom rade a 13. decembra 2020 bolo doručené aj právnomu zástupcovi žalovaného v prvom rade. Z dôvodu, že sa k podanému odvolaniu vyjadril len žalovaný v druhom rade (podanie z 8. decembra 2020, pozn.) a žalovaný v prvom rade sa v stanovenej lehote 10 dní nevyjadril, okresný súd musel s ohľadom na princíp kontradiktórnosti konania počkať až do 23. decembra 2020, keď došlo k márnemu uplynutiu lehoty na vyjadrenie. Následne (5. januára 2021, pozn.) bol vyšším súdnym úradníkom realizovaný pokyn na procesný postup podľa § 374 ods. 1 CSP a súdna kancelária sťažovateľke 18. januára 2021 odoslala vyjadrenie žalovaného v druhom rade. Zasielané vyjadrenie bolo sťažovateľke doručené 19. januára 2021 a žalovanému v prvom rade 3. februára 2021. Odvolacia replika sťažovateľky bola okresnému súdu doručená 21. januára 2021 a 19. marca 2021 vydal vyšší súdny úradník pokyn na postup podľa § 374 ods. 2 CSP, ktorý súdna kancelária zrealizovala 14. apríla 2021 a odvolacia replika bola právnomu zástupcovi žalovaného v druhom rade doručená 15. apríla 2021 a právnomu zástupcovi žalovaného v prvom rade 30. apríla 2021. Právny zástupca žalovaného v druhom rade podal odvolaciu dupliku 23. apríla 2021 a 28. mája 2021 vydal vyšší súdny úradník v zmysle § 374 ods. 3 CSP pokyn na doručenie odvolacej dupliky ostatným subjektom konania. Predmetný pokyn súdna kancelária zrealizovala 4. júna 2021, pričom zasielané vyjadrenie bolo sťažovateľke a žalovanému v prvom rade doručené 20. júna 2021. Spisový materiál bol 14. júla 2021 predložený zo súdnej kancelárie vyššiemu súdnemu úradníkovi, ktorý 16. augusta 2021 realizoval úkony súvisiace s vyhotovením predkladacej správy pre odvolací súd. Spisový materiál je pripravený na odovzdanie odvolaciemu súdu a 2. septembra 2021 bol odovzdaný súdnej kancelárii.

8.1 Zákonná sudkyňa súčasne konštatovala, že predmet napadnutého konania sa nezaraďuje medzi konania s prednostným postupom, okresný súd postupoval v rámci odvolacieho konania plynulo a úkony boli vykonávané aj počas núdzového stavu vyhláseného vládou Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19. V závere svojho vyjadrenia konajúca sudkyňa predniesla skutočnosti týkajúce sa preťaženia súdneho oddelenia a zdôraznila, že okresný súd konal každé tri mesiace tak, aby nespôsobil žiadnej strane sporu prietahy v konaní.

Replika sťažovateľky:

9. V súvislosti s replikou sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa k tvrdeniam okresného súdu síce vyjadrila, avšak jej podanie (replika, pozn.) bolo podané v elektronickej

podobe bez autorizácie podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“). Z dôvodu, že vyjadrenie sťažovateľky nebolo ústavnému súdu doručené v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizovanej podľa zákona o e-Governmente ani v dodatočnej lehote desiatich dní, ústavný súd v zmysle § 40 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predmetné vyjadrenie sťažovateľky neprihliadal a ani ju nevyzýval na dodatočné doručenie tohto podania.

10. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania vrátane ich príloh a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote je založená na jej tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou a neefektívnym postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

12. Keďže medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 47 charty) niet zásadnejších rozdielov, ústavný súd pristúpil v rámci ústavnoprávneho prieskumu rozporovaného postupu všeobecného súdu k spoločnému posudzovaniu sťažovateľkou namietaných práv, tak ako konštatoval už v uznesení o prijatí ústavnej sťažnosti.

13. Pri posudzovaní otázky, či v konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 250/2020) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej orgán verejnej moci rozhoduje, správanie strán a postup samotného orgánu verejnej moci. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci a jej význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07, I. ÚS 477/2020).

14. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom napadnutého konania je civilné sporové konanie, v ktorom sa sťažovateľka domáha určenia, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročná a bez poplatkov, ako aj určenia neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok (bod 3 tohto nálezu, pozn.). Otázka spotrebiteľských sporov bola opakovane predmetom judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Súdneho dvora Európskej únie. Právna ani skutková zložitosť preto nie je daná samotnou povahou sporu a uvedené platí aj pri posudzovaní výhrad sťažovateľky proti zmluve o postúpení pohľadávok. Žiadny iný argument v tomto zmysle nepredniesol ani okresný súd. Predmet posudzovaného konania preto možno signifikovať ako bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov.

15. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia

jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z obsahu predloženého súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadne významné správanie sťažovateľky, ktoré by prispelo k celkovej dĺžke trvania konania na okresnom súde. Sťažovateľka riadne uplatňovala svoje práva, na výzvy okresného súdu sa včas vyjadrila, neúčast' na nariadených termínoch súdneho pojednávania v dostatočnom časovom predstihu konajúcemu súdu oznámila a zároveň opakovane udelila aj súhlas na konanie v jej neprítomnosti (bližšie bod 16 tohto nálezu, pozn.).

16. Ústavný súd napokon hodnotil aj samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 12 Csp 75/2017 vyplýva, že žaloba bola okresnému súdu doručená 24. augusta 2017 a okresný súd v období od 10. novembra 2017 do 19. júna 2018 vykonával úkony spojené so zabezpečením repliky a dupliky s tým, že 27. augusta 2018 bola právnenému zástupcovi sťažovateľky zaslaná na vedomie duplika žalovaného v druhom rade (z obsahu súdneho spisu nevyplýva duplika žalovaného v prvom rade, pozn.). Následne zákonná sudkyňa 5. septembra 2018 nariadila termín pojednávania, ktoré sa 21. novembra 2018 uskutočnilo, ale zo zdravotných dôvodov na strane právneho zástupcu žalovaného v prvom rade bolo po začatí pojednávania odročené, a to na 27. február 2019. Právny zástupca sťažovateľky 26. februára 2019 doručil okresnému súdu žiadosť o odročenie nariadeného termínu pojednávania, a to z dôvodu prebiehajúcich mimosúdnych rokovaní medzi sporovými stranami. Na základe výzvy okresného súdu (datovaná 4. marca 2019, pozn.) právny zástupca sťažovateľky okresný súd podaním doručeným 8. apríla 2019 konajúci súd informoval, že medzi stranami stále prebiehajú mimosúdne rokovania. Na podklade druhej výzvy okresného súdu (datovaná 23. mája 2019, pozn.) právny zástupca sťažovateľky 5. júna 2019 okresnému súdu oznámil, že k uzatvoreniu mimosúdnej dohody nedošlo, a preto žiada o nariadenie termínu pojednávania. Všeobecný súd pokynom (podpis nie je čitateľný, ale pravdepodobne ide o pokyn zákonnej sudkyne, pozn.) zo 14. augusta 2019 určil termín pojednávania, a to na 15. november 2019 a predvolanie na pojednanie stranám sporového konania zasielal 8. októbra 2019. Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným okresnému súdu 14. októbra 2019 požiadal o ospravedlnenie neúčasti na nariadenom pojednávani a súdu udelil súhlas na prejednanie a rozhodnutie veci bez osobnej prítomnosti sťažovateľky a jeho osoby. Okresný súd procesné strany napadnutého konania 14. novembra 2019 informoval, že predmetné pojednanie sa z dôvodu dovolenky zákonnej sudkyne neuskutoční, pričom zákonná sudkyňa 20. novembra 2019 nariadila nový termín pojednávania, a to na 26. február 2020. Z predmetného pojednávania sa ospravedlnil právny zástupca sťažovateľky, ktorý opätovne udelil okresnému súdu súhlas na prejednanie a rozhodnutie veci v jeho neprítomnosti a rovnako sa ospravedlnil aj právny zástupca žalovaného v prvom rade, ktorý súdu 25. februára 2020 spolu so žiadosťou o ospravedlnenie neúčasti doručil aj písomnú podobu ústneho stanoviska, ktoré by prezentoval na nariadenom pojednávani. Vzhľadom na rozsiahlosť predloženého písomného prednesu (č. 1. 236-248 a č. 1. 250, pozn.) sa súdne pojednanie síce uskutočnilo, ale na žiadosť prítomného právneho zástupcu žalovaného v druhom rade bolo z uvedeného dôvodu odročené na 24. apríl 2020. V dôsledku prijatých protipandemických opatrení bol určený termín ďalšieho súdneho pojednávania zrušený (oznámenie okresného súdu zo 14. apríla 2020, pozn.) s tým, že nový termín súdneho pojednávania zákonná sudkyňa určila 5. mája 2020, a to na 8. júl 2020. Z obsahu zápisnice vyplýva, že súdne pojednanie sa 8. júla 2020 riadne uskutočnilo (právny zástupca sťažovateľky sa z nariadeného termínu pojednávania ospravedlnil a súdu udelil súhlas na konanie v neprítomnosti, pozn.), právní zástupcovia žalovaných subjektov predniesli svoje vyjadrenia a okresný súd následne odročil pojednanie na 2. október 2020, na ktorom za prítomnosti

právnych zástupcov žalovaného v prvom rade a žalovaného v druhom rade vyhlásil rozsudok (právny zástupca sťažovateľky svoju neúčast' ospravedlnil a súdu udelil súhlas na konanie v neprítomnosti, pozn.). Proti rozsudku podala sťažovateľka odvolanie a okresný súd následne vykonával procesné úkony súvisiace s podaným riadnym opravným prostriedkom podľa § 373 a nasl. CSP (bod 8 tohto nálezu, pozn.).

17. S poukazom na špecifikované skutkové okolnosti a procesné úkony ústavný súd konštatuje, že zo strany okresného súdu došlo v napadnutom konaní k čiastočnej nesústredenosti. Osobitne ide najmä o obdobie roku 2019, v ktorom okresný súd neuskutočnil žiadne ústne pojednávanie a nariadený termín pojednávania (15. novembra 2019, pozn.) bol z dôvodu dovolenky zákonnej sudkyne zrušený, čo nesvedčí o dobrej organizácii práce nielen samotnej sudkyne, ale i vedenia okresného súdu, keďže to predĺžilo súdne konanie o niekoľko mesiacov. Na strane druhej je nutné osobitne akcentovať skutočnosť, že zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania v zásade do dvoch mesiacov po tom, ako právny zástupca sťažovateľky konajúci súd informoval o neúspešnosti mimosúdnych rokovaní (bod 16 tohto nálezu, pozn.) a po odročení súdneho pojednávania nariadeného na 15. november 2019 určila nový termín pojednávania už 20. novembra 2019 (teda päť dní po zrušenom pojednávaní, pozn.) s tým, že súdne pojednávanie sa uskutočnilo 26. februára 2020.

18. Na ťarchu okresného súdu nemožno pripísať obdobie, počas ktorého dochádzalo medzi stranami k vzájomnému dialógu, ktorý mal smerovať k riešeniu predmetu prebiehajúceho sporového konania. Snaha účastníkov (strán) o vyriešenie sporu mimosúdne aj v prebiehajúcom súdnom konaní je legitímna a žiaduca, pritom konajúci súd je tiež povinný viesť účastníkov k tomu, aby sa spor vyriešil zmiernie (čl. 7 ods. 2 CSP). V takomto prípade je preto potrebné akceptovať, ak konajúci súd čaká na stanovisko účastníkov, ktorí následne spravidla nemôžu neskôr namietat' nečinnosť súdu, ktorá bola bezprostredne vyvolaná ich snahou o zmierne riešenie sporu (III. ÚS 60/2016). Prednesené zároveň implikuje výsledok, že najmä ak sú mimosúdne rokovania neúspešné a v konaní je potrebné pokračovať, nie je logické a ani spravodlivé od všeobecného súdu požadovať bezprostrednú reakciu v podobe uskutočnenia súdneho pojednávania, pretože súd si termíny pojednávania často plánuje niekoľko mesiacov vopred a musí reagovať nielen na zmenu skutkového alebo procesného stavu v už prebiehajúcom konaní, ale aj na prípady, ktoré si vyžadujú prednostné a urýchlené konanie. Reflektujúc skutkový stav v napadnutom konaní, potom nie je možné negatívnou optikou hodnotiť ani postup okresného súdu, ktorý nariadil termín pojednávania až na 15. november 2019, teda viac ako päť mesiacov po oznámení právneho zástupcu sťažovateľky o zlyhaní mimosúdnych rokovaní (body 16 a 17 tohto nálezu, pozn.).

19. V tomto kontexte ústavný súd tiež považuje za potrebné uviesť, že doplnenie návrhu, zmeny návrhu, procesné návrhy, snaha o mimosúdne vyriešenie sporu a podobne sú legitímnou procesnou aktivitou účastníka konania (strany sporu). Akceptujúc procesnú aktivitu sťažovateľky (čiastočné späťvzatie žaloby a mimosúdne rokovania, pozn.), ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, avšak zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba a nemožno ju pripísať ani v neprospech štátneho orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016, II. ÚS 481/2017).

20. Pokiaľ ide o úkony okresného súdu pri príprave a zabezpečovaní podkladov v rámci odvolacieho konania (bod 8 tohto nálezu, pozn.) ústavný súd z prehľadu úkonov zistil kratšie

obdobia nesústredenosti. *Exempli causa*, ide o oneskorené zasielanie písomností (napr. súdna kancelária pokyn vyššieho súdneho úradníka z 19. marca 2021 uskutočnila až 14. apríla 2021, pozn.) a postup pri vypracovaní predkladacej správy, keď od doručenia odvolacej dupliky žalovaného v druhom rade právneho zástupcovi sťažovateľky (20. jún 2021, pozn.) bol spisový materiál zo spisovej kancelárie predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi až 14. júla 2021, ktorý 16. augusta 2021 realizoval úkony súvisiace s vyhotovením predkladacej správy pre odvolací súd a následne bol spisový materiál 2. septembra 2021 odovzdaný súdnej kancelárii.

21. Napriek uvedenému ústavný súd pri celkovom hodnotení postupu okresného súdu v celom namietanom konaní poukazuje na to, že okresný súd po podaní žaloby vykonával úkony, doručoval žalobu na vyjadrenie a následne nariadil súdne pojednávania. Vo fáze prípravy pojednávania okresný súd konal v zásade plynulo, jeho činnosť zreteľne smerovala k nariadeniu pojednávania a zákonná sudkyňa termín pojednávania (21. november 2018, pozn.) určila už 5. septembra 2018. Aj keď k uskutočneniu niektorých súdnych pojednávanií nedošlo [z dôvodov na strane sudkyne, žalovaných subjektov, ako aj z dôvodu mimosúdnych rokovaní a žiadosti právneho zástupcu sťažovateľky o odročenie pojednávania (bod 16 tohto nálezu, pozn.)], toto obdobie nemožno označiť za neefektívnu činnosť, resp. nečinnosť okresného súdu, pretože okresný súd takmer bezprostredne nariadil nové termíny pojednávanií, pričom na súdnom pojednávanií konanom 8. júla 2020 okresný súd vec už prejednal a o žalobe rozhodol na pojednávanií uskutočnenom 2. októbra 2020. Zmieňované obdobie sa navyše čiastočne prekrýva s obdobím mimoriadnych opatrení v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, a preto ústavný súd prihliada na túto objektívnu skutočnosť (uvedené ústavný súd zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 42/2020 či I. ÚS 109/2021, pozn.). Ústavný súd rovnako tak vníma celkovú spoločenskú situáciu, ako aj prijaté právne opatrenia vrátane zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávanií, hlavných pojednávanií a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, ktoré mali nepochybne vplyv aj na priebeh napadnutého konania a pre okresný súd znamenali vytvorenie objektívnej prekážky, aby v sťažovateľkinej veci mohol vykonať pojednávania a vo veci meritórne rozhodnúť.

22. Odhliadnuc od skutočnosti, že ústavný súd z opisu skutkového stavu uvedeného sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti nezistil v napadnutom konaní prieťahy s prívlastkom „zbytočné“, s odkazom na vlastnú judikatúru akcentuje, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, IV. US 513/2020). Ak aj sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukázala na rozhodnutia ústavného súdu a tvrdila, že dĺžka súdneho konania nemôže trvať viac ako tri roky alebo akceptovateľná nečinnosť môže trvať maximálne tri mesiace, tento záver zo sťažovateľkou uvádzaných rozhodnutí nevyplýva. To, či ojedinelá nečinnosť orgánu verejnej moci, hoci aj v trvaní viac ako troch mesiacov, môže byť kvalifikovaná ako zbytočné prieťahy, posudzuje ústavný súd vždy v kontexte celej prejednávanej veci (m. m. II. ÚS 109/2021) a rovnako tak postupuje, ak ide o posúdenie celkovej doby trvania konania všeobecného súdu. V súlade so svojou konštantnou judikatúrou ústavný súd opakovane pripomína, že nie každý zistený

prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, III. ÚS 359/08). Pojem „zbytočné prieťahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 441/2020, I. ÚS 123/2021).

23. Zároveň možno akcentovať, že v predmetnom spore nešlo ani o taký spor, ktorý by si vyžadoval osobitnú rýchlosť konania. Ústavný súd bez toho, aby túto tézu bližšie skúmal a analyzoval, s odkazom na vlastnú judikatúru (pozri napr. II. ÚS 33/99, I. ÚS 19/00, I. ÚS 53/02, I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03), ako aj rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva konštatuje, že predmet napadnutého konania je neporovnateľný s konaniami, ktoré sú svojou povahou nepochybne naliehavejšie a ich prejednanie si vyžaduje osobitnú starostlivosť, ako napríklad občiansky stav a spôsobilosť osôb (Bock proti Nemecku, rozsudok z 29. 3. 1989, Laino proti Taliansku, rozsudok z 18. 2. 1999), zverenie dieťaťa do starostlivosti (Hokkanen proti Fínsku, rozsudok z 23. 9. 1994, Niederböster proti Nemecku, rozsudok z 27. 2. 2003, III. ÚS 351/2014, III. ÚS 181/2011), pracovnoprávne spory (Vocaturu proti Taliansku, rozsudok z 24. 5. 1991, I. ÚS 345/2014) a pod. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dodáva, že predmet napadnutého konania nemožno dať na roveň týchto konaní, hoci si pripúšťa, že aj tento typ konania má osobitné postavenie, ktoré je práve dostatočne zohľadnené úpravou procesného práva, ako aj práva hmotného.

24. V súvislosti s procesnou aktivitou sťažovateľky, ktorá proti rozsudku okresného súdu využila svoje zákonné právo a podala odvolanie, ústavný súd opätovne pripomína, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, ale zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba a nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016, I. ÚS 418/2020).

25. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že aj keď postup okresného súdu v napadnutom konaní nie je s ohľadom na kautely procesnej hospodárnosti možné považovať za postup optimálny, v okolnostiach prejednávanej veci je však dôvodné uzavrieť, že nejde o nečinnosť súdu alebo jeho neefektívny postup, ktoré by mali povahu zbytočných prieťahov. V súčasnosti je spisový materiál pripravený na predloženie odvolaciemu súdu a po vrátení súdneho spisu okresnému súdu z ústavného súdu možno dôvodne očakávať, že okresný súd súdny spis predloží na konanie a rozhodnutie o podanom opravnom prostriedku.

26. Keďže ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 12. januára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu